

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obilityeva (Zápolya) u.1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre 300 D Negyedévre 75 D Félévre 150 D Havonta 25 D	

Az angolok és a franciák megegyeztek a tervezet tartalmában.

A „Torontál” tudósítójának távirata
Páris jul. 18.

A Matin úgy tudja hogy Anglia a megegyezést a következő alapon fogja javasolni.

A passzív ellátás megszüntetése után a francia és belga megszállás válják láthatatlanná.

A megszállók azonnal vonuljanak vissza, anélkül Németország fizetést biztosít.

London jul. 18.

Hír szerint Curzon és a francia nagykövét között megegyezés jött létre a tervezet tartalmára vonatkozólag.

Stromfeld Aurélt kommunista propagandával vádolják.

A „Torontál” tudósítójának távirata
Budapest jul. 18.

Emlékeztet hogy ez év márciusában a budapesti ügyészség egy kommunista gyűlés leplezésével kapcsolatban letartóztatta Stromfeld Aurélt vezérkari tisztet és még kilenc egyént. Az ügyészség most nyújtotta be a vádiratot ellenük, amelyben Stromfeldet és kilenc társát az állami és társadalmi rend felforgatásával vagy annak megsemmisítésére irányuló büntetést vádolja.

Anglia nem szakíthat Franciaországgal.

A „Torontál” tudósítójának távirata
Páris jul. 18.

A Petit Parisien értesül az angol kormány nyilatkozat előzményeiről. Az eredeti szöveg amely sokkal erősebb hangú volt, okvetlenül az entente felbomlását okozta volna. Robert Cecil a minisztertanácsban felvetette azután azt a kérdést, hogy hajlandó-e a kormány ha már enyire megy, egyúttal fegyverrel kényszeríteni Franciaországot az angol álláspont elfogadására. Erre a miniszterek nemmel feleltek. Megváltoztatták az eredeti szöveget, leszögezve azt a tényt, hogy Németország megsemmisülését csak Franciaországgal egyetértésben lehet megakadályozni.

Az elszakadási mozgalom Németországban.

Essen, jul. 18.

A német anyaországtól való elszakadási mozgalom ismét erőre kapott. A hatóság a határátlépési tilalmat és a mozgási szabadság tilalmát újlag szigorította.

Nagyobb a fizetésük a katonatiszteknek, mint a tisztviselőknek.

Folytatja a skupstina törvényhozó munkáját.

A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése.

Beograd, jul. 18.

Bár nagy sietséggel folyik a parlamenti bizottságban a tisztviselői törvényjavaslat vitája, a nagy munkával mégis csak a holnapi napon készülhetnek el a csak akkor becsáthatják szavazás alá a törvényt. A skupstina mai ülésén a véderőtörvény ama szakaszait tárgyalta le, amely a békebeli katonai vezetőségről, a katonaság és a polgárság közötti érintkezésről, a polgároknak a katonasággal szembeni természetbeni kötelezettségeiről (trénzszolgáltatás) és más kisebb kérdésekről intézkedik.

A jelek után ítélve a holnapi ülésen befejezhetik a véderőtörvényjavaslat vitáját. A esütörtöki ülésen a katonai fegyvergyakorlatokról szóló rendelkezéseket és az illetményekre vonatkozó szakaszokat tárgyalják le.

Az illetményeket tartalmazó részt már napok óta vitatják a parlamenti bizottságban. A szakasz végigjárta már az összes klubokat is és a mai nap folyamán a plenáris ülés napirendjére került. A felszólalók között volt Lázity (földm.), Velenyák (rad.) és Kujundzity (dem.)

Munkában a parlamenti bizottságok.

A vasutasok szabadjegyeit is korlátozzák.

Beograd jul. 18.

A skupstinán és a törvényhozói bizottságon kívül más szekciók is lázas sietséggel dolgoznak az egyes sürgős megvitátást kívánó törvényjavaslatokon. A középiskolákról szóló törvénytervezet tárgyalását már napok óta folytatják s jóformán már teljesen elkészültek megbízatásukkal. Egy másik alosztály a vasutasok jogait szabályozó törvényen dolgozik, mely többek között a szabadjegyek ügyét is rendezi.

TÖZSDE

Julius 18.

Beograd. (Zárlat.) London 437, Páris 551, Newyork 95, Prága 285, Szaloniki 247, Genf 165, Milano 406, Berlin 0038, Wien 0132, Bukarest 4750, Budapest 119, Bruxelles 455, Amsterdam 36.

képviselő. Ez utóbbi ellenvéleményt jelentett be, mert az állami tisztviselőket fizetés dolgában mögéje helyezték a katonatiszteknek.

A skupstina mai ülését délelőtt kilenc órakor nyitotta meg a házelnök. Elsőnek Pesity Petar tábornok hadügyminiszter szólalt fel, aki védelmére kelt a törvényjavaslatnak. Összehasonlította a tisztviselők, tehát irodai alkalmazottak munkáját a katonatisztekével és kijelentette, hogy a két foglalkozás közötti nagy különbség magyarázza a fizetések-nél mutatkozó aránylag csekély differenciát, kifejtette, hogy a tisztiek kora reggeltől késő estig szolgálatban vannak és nagy felelősséggel járó nehéz munkát végeznek. Beszédében kitért a kiadások nagyságának összehasonlítására és kijelentette hogy a tisztiek egyenruhájának beszerzése és jókarban tartása jóval nagyobb kiadásokkal jár, mint a hivatalnokok ruházkodása. Pesity hadügyminiszter felszólalását a képviselők nagyrésze viharos tapsal fogadta.

Több jelentéktelenebb hozzászólás után a házelnök az ülést bezárta. A holnapi napon a kilencedik és tizedik szakaszt vitatják meg.

dezi. A vasutasok és családtagjaik ezideg ugyanis korlátlanul élvezték a vasúti kedvezményeket, míg a jövőben — a javaslat szerint — csak évenként három utazásnál használhatnak szabadjegyet.

A lausannei konferencia befejezése

Lausanne jul. 18.

A teljes megegyezés után a delegáció képviselői megköszönték Svájcban a vendéglátást. Hír szerint a békét július 21-én fogják aláírni, amikor is a tengerszorosokról szóló tárgyalásokhoz az oroszokat is meg fogják hívni.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 00023, Hollandia 225, Newyork 57250, Páris 3345, London 2628, Milano 2455, Prága 171250, Budapest 006, Beograd 605, Bukarest 295, Varsó 00045, Wien 00081.

Budapest. (Zárlat.) Amsterdam 3337-3457, Beograd 90-94, London 38890-40090, Milano 363-383, Newyork 8466-8766, Páris 495-515, Prága 254-266, Wien 1195-k295.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, jul. 18.

A nemzetgyűlés mai ülésén Kiss Menyhért összeférhetetlenségi bejelentést tett Huszár Károly, a nemzetgyűlés alelnöke ellen. A bejelentés szerint Huszár mint a Magyar-Amerikai Bank elnöke eljár a közmunkatanácsnál a Margit-sziget bérletéért. (Mozgás minden oldalon.)

Huszár Károly: Ha bebizonyosodik, hogy rágalmozott levonja-e a konzekvenciákat?

Kiss Menyhért: Majd kiderül!

Huszár Károly: Aljasul megrálgalmazott!

Kiss: Kikérem magamnak ezt a hangot. Scitovszky házelnök rendre utasítja Huszár Károlyt, majd utána a közbeszólo Kiss Menyhértet.

Ezután Daruváry válaszol az indennitásnál elhangzottakra.

Örömet fejezte ki azon hogy a vitánál nagyobb terület jutott a külügyi kérdéseknek, amelyek ma sokkal fontosabbak, mint voltak a háboru előtti stabil helyzetben. Ma az újabb államalakulatok még nem jegecesedtek ki teljesen. Magyarországnak, amely a legtöbbet szenvedett, küzdenie kell az új alakulathoz, hogy az őt megillető helyet elfoglalja. A nemzetgyűlés helyesen jár el, ha a külügyi kérdésekben kritikát gyakorol. A kritikák azonban nem felelnek meg a képviselők felelősségérzetének. Több felszólaló hangoztatta, hogy a szomszéd államokkal nem vagyunk jó viszonyban, ennek okát bennünk keresik. Szószólói lesznek olyan vádakra, amelyeket a szomszédok hirdetnek. Legtöbbször azt vetik szemükbe, hogy ők demokratikus államok és mi nem! Ez tisztára alaptalan vád, mert államunk szabadabb, demokratikusabb bármelyiküknél. (Ellentmondás a szociálistáknál.)

A nemzetgyűlés összetétele mutatja, hogy minden réteg képviselve van. A szomszédok kifogása azért van, hogy elterelődjék a figyelmük a saját demokráciájukról és hogy belügyeinkbe beavatkozhasanak, amit határozottan visszautasítok. (Taps.) Magyarországnak legrégebb az alkotmánya az angol alkotmányon kívül, ehhez a nemzet ragaszkodik, de azt, hogy demokratikus intézményekkel hogyan kívánja fejleszteni, maga kívánja elbírálni és beavatkozást nem tűr.

Mit szólnának a szomszéd államok, ha beleszólnánk abba, hogy milyen kormányformát, kormányt válasszanak maguknak. Ha egy nemzet lemondana arról, hogy ő önmaga döntsön, hogy milyen kormány által kormányoztassa magát

— akkor lemondana önrendelkezési jogának legegységibb követelményeiről.

Beszél még ezután a militarizmusról, majd azzal fejezi be beszédét, hogy a szomszéd államokhoz való közeledést meg lehet találni. Példa erre az országnak Ausztriával való viszonya, amelyet noha súlyos érzelmi momentumok nehezítették meg, a közeledést végre mégis csak meg lehetett találni.

Emeljék fel a fizetések-nél a késedelmi kamatot.

Országos akciót indítanak a késedelmeskedő adósok ellen.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beeskerek, jul. 19.

A mai súlyos gazdasági viszonyok és lehetetlen pénzügyi állapotok a spekulációnak olyan széles alapot biztosítottak, amilyenre aligha volt ezideig példa. A szabad verseny olyan egyéneket is kitermelt, akik visszaélve a lelkiismeretes kereskedelmi elvekkel és tisztességgel a leggyafurtabb módon kihasználták áldozataikat anélkül, hogy ezek törvényes uton elégtételt szerezhetek volna maguknak. A leggyakoribb és legközismertebb a számtalan válfaja közül a fizetések utólagos folyósítása. Egyesek ugyanis árutrendelnek bizonyos fizetési terminusra. Amikor a határidő lejárt, nem teljesítik kötelezettségüket, hanem az árúért a kiskereskedelem útján befolyt pénzt forgatják s bevárják, míg a hitelező bírói per útján nem követeli az összegek kiutalását. A foglalás elrendelése előtt a fél nagylelkűen kifizeti tartozását az öt vagy hat százalékos kamattal és a csekély perköltségekkel együtt, holott a határidő és kifizetés ideje alatt ugyanazzal a pénzzel még egyszer oly nagy összeget vagy még többet is keresett.

Az osijeki kereskedelmi grémium ezen az állapoton kíván változtatni s ezért átiratot intézett a beeskereki kereskedelmi- és iparkamarához, hogy éljen felterjesztéssel a pénzügyminiszterhez akitől kérje a késedelmes fizetési kamatoknak legalább is a kétszeresére való felemelését. A kérelem annyira méltányos, hogy véleményünk szerint a kamara nem fogja megtagadni az interveniálást és szintén bekapcsolódik az ebben az ügyben indított országos akcióba.

Az agrárreform földék bérlete.

Erélyes hangu utasítás a bérléti összegek kifizetéséről.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beeskerek, jul. 19.

Az agrárreform kirendeltségek által kiosztott földterületek bérlői — nagyrészt dobrovoljacok (katonai önkéntesek) — már évek óta nem fizetik a hasznélvezeti bérléti összeget amivel a földbirtokosokat keletlen pénzügyi helyzetbe jutatták. A bérlők gyümölcsötölleg használták fel a kiosztott föld minden porcikáját s már évek óta nem tettek eleget fizetési kötelezettségüknek.

Az agrárreform minisztérium most kiadott jelentésében ezt a régi

A muzulmánok helyeslik a Radics-féle jegyzőkönyv kiadását.

A klerikálisok a publikálás ellen vannak.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 17.

Radics Szeptán a horvát köztársasági paraszt-párt vezére — mint megirtuk — nyilvánosságra hozta a radikálisokkal folytatott tárgyalás jegyzőkönyvét. A publikálás következményeivel senki sem volt tisztában s még a legbeavatottabbak sem tudták határozottsággal, hogy az milyen visszhangot fog kelteni körmanýkörökben. Két nappal a protokollum megjelenése után, most már minden kétséget kizáró módon megállapítható, hogy a közzététel káros következményeket vont maga után, amennyiben jó időre megakadályozta a megegyezés létrejöttét.

A jegyzőkönyvnek a zagrebi pártlapokban való megjelenése után a Radics-párt vezetősége felhívta a muzulmán- és klerikális-párt főbizottságát, hogy lapjaikban szintén hozzák nyilvánosságra a protokollumot. A klerikális-pártban nagy elégedetlenséget váltott ki a horvát paraszt-párt önálló akciója s táviratilag jelezték a közzététel miatti tiltakozásukat.

Szmodelj, a Ljubljana-i „Slovenec” főszerkesztője a főbizottság megbí-

zásából Beogradba utazott, hogy a klerikális-klubbal sürgős megbeszélést folytasson, milyen állást foglal el Radics legújabb cselekedetével szemben. Amennyiben a klub önállóan nem kíván döntenit ebben a kérdésben, akkor Szmodelj a képviselőket javaslatával visszatér Ljubljánába ahol a párt főbizottsága hozza meg ebben az esetben a végleges határozatot.

Hogy milyen véleményen van a klerikális-párt Radics legújabb politikai trükkjével szemben, egyelőre még nem tudni. Annyi tény, hogy a klerikálisok nem értenek egyet a jegyzőkönyv ügyében, ami erősen megbillentheti a blokk helyzetét.

A muzulmánok ezideig rezerváltan viselkednek. A képviselők — kevés kivétellel — Sarajevóban tartózkodnak s csak néhányan tértek vissza a párt főbizottságának konferenciájáról Beogradba. Az egyik muzulmán képviselő újságírók előtt kijelentette, hogy a főbizottság ebben az értelemben határozott, hogy továbbra is a blokkban marad és feltétlenül helyesli a jegyzőkönyv publikálását.

Késik a döntés a beeskereki vámhivatal átminősítése körül.

A fővámigazgatóság tanácsa határoz a kérdés felett.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beeskerek, jul. 18.

Megirtuk, hogy Sztanojlovity Sándor, a bánási kereskedelmi- és iparkamara titkára Beogradba utazott, hogy kieszakozolja a beeskereki másodosztályu fővámhivatal elsőosztályuval való átszervezését. Utjáról tegnap tért vissza Beeskerekre és ez alkalommal munkatársunknak részletes felvilágosítást adott Beogradban folytatott tárgyalásainak eredményéről.

Kijelentése szerint Dimitrijevit Vászta, a fővámigazgatóság vezetője nem tudott határozott ígéretet adni a kérelem teljesítése ügyében. Elmondotta, hogy nagy elfoglaltsága miatt nem volt ideje a grémium erre vonatkozó memorandu-

mának áttanulmányozására. Végleges döntés különben csak három-négy hét múlva várható, mert a kérdés felett az augusztus végén összeülő fővámigazgatósági tanács határoz. Ugyszintén ez a tanács fogja megállapítani azt is, hogy a kereskedők által felépítendő raktárban elhelyezett árúk után befolyó fekérekből mennyit juttathat az érdekelteknek.

Ami az élőállatoknak a beeskereki vámhivatalnál történő elvámolását illeti, a fővámigazgató megígérte, hogy a legmelegebb ajánló véleményezéssel előterjeszti a tervet a földmívelésügyi minisztériumnak jóváhagyás végett.

Az Obility köszönete a városi közgyűlésnek.

Beeskerek, jul. 19.

A városi közgyűlésről írott cikkünkkel kapcsolatban megirtuk, hogy a városi képviselőtestület átengedte sporttelep céljaira a csendőrségi és gyalogsági laktanya között fekvő telket. A képviselőtestület nemes elhatározására vonatkozólag tegnap az alábbi levelet kaptuk a helybeli Obility AC sportegyesülettől:

„Tisztelettel felkérjük Önöket, hogy az alanti sorokat b. lapjukban közzéteenni sziveskedjenek:

Veliki Beeskerek város tekintetes képviselőtestületének! Az „Obility” atlétikai sportklub választmánya kedves kötelességet teljesít amidőn az 1923 július hó 9-én megtartott ülésén hozott határozatára felelve a

Veliki Beeskerek város képviselőtestülete összes tagjainak hálás köszönetét fejezi ki ama jóindulatu és hazafias érzelmektől vezérelt egyhangu határozatáért, mellyel az 1923 július 9-én megtartott közgyűlésen a csendőrségi és katonai laktanya közötti telket 15 évi időtartamra atlétikai egyesületünknek átengedte. A város ezen nemes elhatározása oly nagy és örömteljes lelkesedést váltott ki egyesületünk tagjaiban, hogy a július 8-iki dátumot, „Ivan” napját mint a klub történelmi fontosságu jelentőségteljes fordulópontját egyesületi háziünnepként aranybetűkkel beiktatta és elhatározta, hogy évente ezen a napon hálája jeléül a mindenkori városi polgármester előtt küldöttsegileg fog megjelenni és az egyesület üdvözlését tolmácsolni.

Jelen átiratunkat, melyet ezennel hirlapilag is nyilvánosságra hozunk, kérjük a legközelebbi közgyűlésen felolvastatni. Veliki Beeskerek, 1923 július 16. Hazafias üdvözléssel „Obility” Atlétikai Sportklub, Svetislav Rajity s. k. elnök. Ing. S. Milisav D. Mojity s. k. titkár.

HIREK

Jul. 20.

1866 ban volt a lissai tengeri csata. 1903 ban meghalt XIII. Leo pápa.

Esküvő. Folyó hó 16-án tartotta esküvőjét Bukarestben Sindelás Terka urleány Ihinn Mircea tényleges főhadnaggyal. Minden külön értesítés helyett.

Családi öröm az udvarban. Beogradból jelenti tudósítónk: A miniszterelnökség a király kabinetirodájától a következő közleményt kapta: „Alulírottak megvizsgáltuk ma Mária királyné öfelségét és megállapítottuk, hogy öfelsége hét hónapos áldott állapotban van. Állapota kielégítő. Kelt Beogradon, 1923 július 16-án, tizenhat órákor. Antity Dim. dr. tanár, Kojan L. dr. és Draskovity Ljubomir dr.

A király és a királyné fogadására Szlovéniaiban nagy előkészületeket tesznek. Az érkezés napján a bléti tavon gyönyörű tűzijátékot rendeznek a királyi pár tiszteletére.

A felséges vendégek bléti tartózkodásukat két hónapra tervezik. A királyi pár — hir szerint — a szuogori kastélyban várja be a családi örömet.

A Szellem. Szász Zoltán, a kiváló magyar író és gondolkodó legújabb „Szellem” cím alatt folyóirat-szerű könyvekben adja ki értékes és érdekes írásait. Írásainak első füzeté most jelent meg a következő tartalommal: Egyedül. — A fajvédelmi ámitás. — Dunai konföderáció felé. — Kortörténeti adatok. — Doktor Barnabás véleményei a nőkről és a szerelemről. — A kisebbik rossz (novella) — Beóthy László. — Darvas Lili, Ibsen a vigszínházban. — A hetven oldalas könyv Veliki Beeskereken is kapható az Orient hirlapterjesztő vállalatnál (Torontál kiadóhivatala.) ára 10 dinár.

Az amerikai francia követ visszahívása. Washingtonból jelentik, hogy Jusserand washingtoni francia nagykövetet visszahívták. A visszahívásnak indító okai eddig nem kerültek nyilvánosságra.

Igazgatóválasztás a beszerzési szövetkezetben. A becskerekai tisztviselői beszerzési szövetkezet igazgatósága együttes ülésén az új alapszabályokból kifolyólag létesítendő igazgatói állásra egyhangúlag Gruity Novák eddigi titkárát választotta meg.

Némely lakásban

halálra üldözik az embert a jelmondatok s egyéb feliratok. Nincs tola-kodóbb valami, mintha a küszöb előtti szőnyegbe KÉREM vagy ISTEN HOZOTT van szöve. Minek nekem külön leolvasnom a levél-szekrényről, hogy LEVELEK és HIRLAPOK, a kefetartóról KEFÉK a csengetyűről CSENGŐ, a jegyző-könyvről NOTES és így tovább. Mintha bizony ama gyöngye tehetsé-güek közé tartoznák, akik képtele-nék a tárgyak mineműségét felis-merni. Akik ezek a hiábavaló fel-írások nem bosszantanak, azt leg-alább is untatják. Valamint az sem bájolt el még senkit, ha az éjjeli szekrény terítőjébe JÓ ÉJSZAKÁT vagy ÉDES ÁLMOKAT van bele-hímezve. Avagy a törülközőt azt mondja NE FÉLJ A VIZTŐL vagy KÉZ KEZET MOS, JÓ REGGELT vagy KI KORÁN KEL ARANYAT LEL. Mit szóljunk, ha van eszima-huzó A MUNKA NEMESIT, áll-kező A PAPA KEDVENCE, hamu tálcá FERJ KIMELD NÖDET s bajuszkötő FELRE BAJUSZ JÖN A CSÖK felirattal. E jelmondatdüh a biedermeier-kor hagyatéka. Ak-koriban minden emlékvacakra és ajándékokmókra ráhímeztek, vés-ték, maratták, karcolták, pötyögtet-ték, hogy Souvenir Pensée á moi, Szeretből, Emléki, Légy boldog, Nefelejts és más hasonló schmacht-fecnit.

A modern becskerekai jelmonda-tokban amelyeket legutóbb a gim-názium és a zárda kézimunkakiállít-ásán láttam és amelyeket hol házi-áldásként kezelnek, hol pedig kony-haruhákba, személtáca-takaróra, tál-cakendőkre „le sz előnyomva“ a kézimunka-üzletek által, már nincs annyi érzelmesség, de annál több praktikum. Pld.: „Tarts tisztaságot, rendet, ez jellemzi a művelt em-bert.“ Más: „Szakácsné kiméld a tüzet, mert az asszony fáért fizet.“ Vagy: „Ha a konyha rendes, az asz-szony csendes.“ Avagy „Akármily-en kedves vendég, három napig untig elég.“ Bizonyára meg van ezen mondásoknak a maguk jellemképző hatása a — szakácsnékra, de ami a poezist illeti, egyszerűen izléstelen badarságok. Mindezekből nem kö-vetkezik azonban, hogy minden fel-írástól rotdoljanak el. Ex librisen, ol-vasójelen egy-egy jelmondatba sü-ritett jó gondolat — szép. Csak persze az a fontos, hogy mit hogyan és hová alkalmazunk.

Hangverseny. Gilde Wendel zene-tanár akadémiai előkészítő magán-zeneiskolájának növendékeivel jú-lius hó 21-ikén szombaton este fél kilenc órákor hangversenyt rendez. Belépődíj személyenként 15 dinár. Jegyek előre válthatók a Mangold Lipót-cég könyvkereskedésében.

Kinevezések. Kampagnore Lav begasvetidjuradij segédjegyző állá-sáról lemondott. Helyébe Popovity Tima kistoráki segédjegyzőt neve-zték ki. — Mali Torákra Girska Jenő került.

* Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Bečkerek. Telefon 329.

Harminckét gyermek közül tizenkilenc t. b. c.-vel inficiálódva.

Szakadatlanul folyik a harc a tüdőbetegségek ellen.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Bečkerek jul. 19.

Csendben, minden feltűnés és rek-lám nélkül működik a rend-őrségi épületben lévő ideiglenes he-lyiségekben a tuberkulotikus ambu-latórium. Külsőleg nem mutat va-lami grandiózus képet s nem is sej-teti, hogy a falak mögött mily in-tenzív munka folyik. Pedig csak egy pillanatra kellene bekukkantani az előszobába s legalább átlagos ké-pet nyerhetne az érdeklődő, arról az áldásos működésről, amelyet itt az ambulatórium lelkes vezetője, Iszá-kovity Voisláv dr kifejt. A felvilá-gosító előadások, bemutatott fil-mek megtették jótékony hatásukat, a felvilágosodottság lassankint be-szuggérálja a tömegbe is, hogy a tüdőbetegségeket nem eltitkolni, hanem gyógyítani kell.

A legfényesebben tanuskodik az elv érvényre jutása mellett az am-bulatórium félelmi működéséről szóló statisztika, mely egyuttal élénk fényt derít arra is, hogy mily iszo-nyu mértékben terjedtek el a tuber-kulotikus betegségek. A kimutatás szerint január elsejétől július 1-éig bezárólag kétszázhetven új és ezer-huszonkilenc régi beteget vizsgál-tak meg konzultáció illetve kezelés végett az ambulatóriumban. Meg-vizsgáltak azonkívül nyolcvannöle családöt, megtekintettek százhetven-öt és desinfiáltak negyvenhét lak-ást. Hat hónap alatt mindössze négy haláleset fordult elő ami a paciensek nagy számát tekintve, ör-vendetesen kis százalék.

Az elmúlt évi statisztikákkal ösz-szehasonlítva a folyó évi kimuta-tást, élénk képet alkothat magának az olvasó, az ambulatórium fejlődé-séről. Két évvel ezelőtt, 1921-ben mindössze százkilencvenegy új és háromszázötvenhárom régi beteget kezeltek, huszonkét családot vizsgál-tak meg és harminc lakást desinf-

ciáltak. A múlt évben, 1922-ben ez-zel szemben kétszáznegyvenegy új és ötszázötvennégy régi páciens-t részesítettek orvosi segítségben, husz családot vettek konzultáció alá és hetvenöt lakásról mondtak or-vosi véleményt. A tüdőbetegségek elterjedtségére jellemző hogy az egyik elemi iskola tanulóinak meg-vizsgálása alkalmával 37 gyermek közül 29-et inficiálva találtak.

Az irgalmasnővérektől megvásá-rolt villában nagyban folynak a javítási munkálatok. A lakó végül kiköltözködött a helyiségekből, ug-y hogy most már semmi akadály sem áll a dispensair megnyitásának ut-jában. A generális javítás előrelát-hatólag néhány hétig tart, aminek befejeztével megnyitják az új egész-ségügyi intézményt. A dispensair berendezését az egészségügyi mi-nisztérium adja át teljesen díjtalan-ul.

Az antituberkulotikus liga, mely már eddigelé is szép munkásságot fejtett ki, a jövőben fokozottabb mértékben folytatja akcióját. Nép-szerű egészségügyi propagandáját a jövőben szélesebb alapokra fekteti s különösen a filmek bemutatásával igyekszik előbbre vinni az általános felvilágosodottság és a betegségek-től a lehetőségig való óvakodás mi-kénti módját.

Az egészségügyi minisztérium az adriai tengerben lévő gyönyörű fekvésű és levegőjű Lacroma-sziget-én (amely Raguzával szemben feks-zik) az ottani gyermekszanatórium-ban állandó két helyet biztosított a tuberkulotikus liga részére, mely felváltva hosszabb kurárra fogja el-küldeni üdülésre szoruló ápoltságait.

A szarvasmarha állományban is meglehetősen pusztít a t. b. c. Min-den egyes granus esetben azonban azonnali alkalmazzák a tuberkulin oltást.

san — a redukeió folytán elbocsá-j-tandó hivatalnokoknak is a meg-érdemelt ruhasegélyt vagy pedig ettől is megfosztja őket.

Könyomatják a jegyzői tanfolyam szabályzatát. A Bečkereken felállít-andó jegyzői tanfolyam szabályza-tát a közgyűlés tudvalevőleg jóvá-hagyta. A határozat alapján nyom-dába adták a szabályzatot melynek belügyminiszteri engedélyezése után már megkezdheti működését a hat hónapra tervezett kurzus.

Az SHS állam és Románia posta-forgalma. Beogradból jelenti tudó-sítónk: Julius 20-ikán Bukarestben konferenciára gyűlnek össze az SHS állam és Románia delegátusai, hogy megbeszéljék a postai szállításokra és más hasonló ügyekre vonatkozó kérdéseket.

Herczeg Ferenc képes irodalmi hetilapjának, az Új Idők-nek a heti számában két érdekes, szép regény folytatódik. Az első Az égő hegy címmel Bonyi Adorján írta, a má-sodikat Seeliger: Amerikai párbaj című izgalmas, fordulatos kalan-dorregényét Kosáryné Réz Lola fordította magyarra. E regényeken kívül Vándor Iván két jelenete. Illy János elbeszélése. Buzitska Má-

ria finom versei Kálnoki Izidor el-més aforizmái, sok művészi kép és a lap rendkívül népszerű rovatai s szerkesztői üzenetek és a szépség-ápolás egészítik ki a szám tartal-mát. Az Új Idők előfizetés ára ne-gyedévre 50 dinár. Kérjen mutat-ványszámot a kiadóhivataltól, Buda-pest, VI., Andrássy-ut 16.

Tiltakoznak Radics ellen. Beo-gradból jelenti tudósítónk: A szerb nacionálista ifjuság tegnap este hat órákor Beogradban, a Nemzeti Színház előtti téren nagy tiltakozó gyűlést tartott, amelyen Radics el-len tüntettek, mert egyik legutóbbi beszédében sértő kifejezéseket hasz-nált a királyi házzal szemben.

* Táncciskolai záróvizsga. Julius hó 22-én, vasárnap este nyolc órai kezdettel lesz Mesznik Ferenc és Bu-tor Károly táncitanítók táncciskolájá-nak záróvizsgálója. A vizsgára nagy-szabású programot dolgoztak ki. Szünetközben tánc- és szépségver-seny, jux-bazár s más ezerféle móka fogja szórakoztatni a közönséget. A különféle versenyek nyertesei két-két értékes művészi olajfestményt kapnak ajándékkul. Az általános tánc reggelig tart. Belépődíj tíz dinár személyenként, a gardek nem fizetnek.

Elfogott postagalamb. Beograd-ból jelenti tudósítónk: A beogradi székesegyház mellett egy táviró-póznán postagalambot találtak fennakadva a drótok között. A ga-lamb lábán lévő alumínium gyűrűn ez a két szó állott: „Temesvár broj 6.“ A szárnyak között egy levélkét találtak, amelynek tartalmát azon-ban ezideig nem fejtették meg.

* Atutalások, hitellevelek és csek-kek az összes bel- és külföldi pia-cokra, valamint valutabiztosítások árukitételre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalma-zása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Za-družna Banka D. D.), Veliki Bečke-rek. — Telefon 43 és 47.

* Kurirunk minden héten kedden, esütörtökön, pénteken és vasárnap rendszeresen utazik Beogradba. Ba-natska Trgovacka Agencija Veliki Bečkerek, Aleksandrova u. 27. Te-lefon 32.

* Atutalásokat és csekkkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Buda-pest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, to-vábbá exportörök részére valuta-biztosításokat legjutányosabban esz-közöl a Nagybecskerek Takaré-kpénztár, Veliki Bečkerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

A jövő komponistája.

Vasárnap délben művészi ese-mény játszódott le a Király-színház-ban. Beöthy László igazgatói szobá-jában. Egy új magyar zeneszerző játszotta el szerzeményeit és olyan sikert aratott, hogy nyomban szerző-dést kötöttek vele három operettre. A legújabb színházi szenzációnak története van, amelyet a következők-ben mondunk el:

Néhány héttel ezelőtt Böthy Lydia, Beöthy László leánya levelet kapott Losonezy Lajosné alá-írással. A levélben Losonezyné el-mondja, hogy az ura zseniális zene-szerző, de olyan szerény és olyan éhhetetlen, hogy nem tud zöldségre

vergődni sehogy. Most a Városi Színházban iskolás gyermekek egy iskolai játékot adnak elő; hasson oda Beöthy Lydia, hogy az édesapja meghallgassa ezt a muzsikát.

Beöthy László, amikor ezt a levelet a leánya megmutatta neki, azt mondotta:

— Menj el leányom te és hallgasd meg te azt a muzsikát, ha már téged kértek fel protektornak.

Beöthy Lydia elment hát a Városi Színházba, meghallgatta Losonczy Lajos zenéjét és elreferálta az édesapjának tapasztalatait. Erre aztán Losonczyékát meghívták a vezérigazgató lakására, majd pedig — miután most már ő is hallotta az új zeneszerző muzsikáját — tegnap délre a Király-színházba hívta őket Beöthy, hogy barátai és munkatársai — akiknek véleményére az Unio vezérigazgatója igen sokat ad — szintén megismerkedjenek Losonczy Lajos műveivel. És itt el kell mondanunk, hogy Losonczy Lajos kálvinista pap és hittanár az V. kerületi állami főreáliskolában, Ujpesten lakik, szerény és szegény ember, aki egy évvel ezelőtt nősült. De el kell mondanunk azt is, hogy attól a perctől kezdve, hogy Losonczy megütötte a zongorát és Losonczy muzsikájának első taktusát eljátszotta hegedűjén, a hallgatóság ki nem jött az álmélkodásból. Losonczy Lajos valószínűleg melódia forrás: csak úgy ontja a nótáját és a ritmusa, a technikája, a harmonizálása merőben új, érdekes, finom és hatásos. Kacsóh Pongrác óta nem tűnt föl a magyar színpadon ilyen talentum. A muzsikája első hallásra az ember fülébe és szívébe fészkel magát, szinte érzi a hallgató a szöveget, pedig egyelőre szövegtelenek ezek a dalok, táncszámok, keringők, áriák és indulók. Hallottunk egy kiringót, amelyet Lehár Ferenc legjobb éveiben is büszkén vallhatott volna a magánénak; hallottunk chansonokat, amilyeneket Jacoby Viktor, Szirmai Albert és Nádor Mihály komponáltak; hallottunk színes és eleven melódiákat, amilyeneket Buttkey Ákos szerzett; indulókat, amelyek Strauss Oszkára emlékeztetnek. Aki ezeket a zeneszámokat írta, szerényen és elfogódva áll a zongora mellett, amikor felhangzik a taps: a felesége pedig kipirult arccal és boldogan mondogatja:

— En mindig mondtam... én mindig mondtam...

Amikor pedig véget ért ez az infim bemutató, Beöthy László átvitte Losonczyékát Lázár Ödön igazgatóhoz, ahol aláírták a szerződést és fölverték a 200.000 koronányi előleget. Magyarországon, de az egész világon aligha voltak boldogabb emberek e pillanatban, mint Losonczyék.

A líbrettókat Beöthy László szerzi meg majd Losonczy Lajosnak, aki éppen úgy tűnt fel, mint annak idején Kacsóh Pongrác, mert a „János vitéz” szerzőjére is egy iskolai előadáson lettek figyelmesek s akinek a felesége most éppen a Kacsóh Pongrác zongoráján — a

mely ott áll a Beöthy szobájában — játszotta el az ura kompozícióit.

A közönség pedig legközelebb szintén meg fog ismerkedni az új magyar zeneszerzővel, akit — Beöthy Lydia fedezett fel.

A legpazarabb hajó.

Londonból jelentik: A tengeri hajózásnak eseménye volt az az ut, amelyet a Cunard hajótársaság új hajója, a 20.000 tonnás Franconia tett meg próbautjaképpen a skóciai partok nyugati szigetei között. Az új oceanjáró gőzös, amely monumentális tekintetében nem a legelsőik közé tartozik, luxuriós és fényes berendezésével kelti fel a figyelmet. A legszebb és legpazarabb gőzös ma azok között, amelyek a világ bármely tájáról Amerika felé bonyolítják le a forgalmat. Kabinjaiban 221 első, 356 második és 1266 harmadik osztályú utas nyerhet elhelyezést. — A hajó látványosságai közé tartozik az a sportaréna, amelynek területe 5000 négyzetláb és két emelet magas, ezenkívül egy tágas tennispálya, egy nagyszéles berendezett tornacsarnok és egy uszoda. Újítás a hajón, hogy a harmadik osztályú utasok is a legnagyobb kényelemben tehetik meg a több napos tengeri utat. Két hatalmas zárt étterem áll rendelkezésükre. Az összes termék és kabinok külön-külön ventilációs készülékekkel van ellátva, amelyek a levegőt folytonosan frissítik. A legfelsőbb fedélzeten pedig nyomda is van, amelyen a rádiótvíró útján szerzett híreket újságba feldolgozva nyomják ki, amely azután hajóhírlap elnevezéssel néhány óra múlva a legfrissebb világeseményeket közli a hajó utasaival.

Sport

A göteborgi footballtorna döntőjében Göteborg csapata 0:0 arányban eldöntetlenül mérkőzött Kopenhága csapatával. A footballtorna végleges eredménye: 1. Göteborg két győzelem, egy eldöntetlen, összesen 5 pont. 2. Hága két győzelem, egy vereség, 4 pont. 3. Kopenhága egy győzelem, egy eldöntetlen, egy vereség, 3 pont. 4. London három vereség, 0 pont.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

VRSAC és vidékén HIRDETESEKET a „TORONTAL” részére felvesz 938

GROB IENŐ
hírlap hirdetési iroda, VRSAC.

Gör. kel. szerb egyházközség
Vel. Becskerek.

Br. C. O. 56/923.

A vel. becskerei gör. kel. szerb egyházközség f. évi július hó 22-én délután 3 órára a hitközség irodájában megtartandó nyilvános árlejtést hirdet templom-, ház- és egy magtárjavítás céljából. Az árlejtés köteles az előirányzott összeg 100% át az árlejtés előtt letenni, amely összeg a vállalkozótól bánatpénzül lesz visszatartva. A vállalkozó köteles a tervért járó költséget fizetni és a javításokhoz az összes szükséges anyagot adni. Csak azok vehetnek részt az árlejtésen, akik képesek kimutatni az ily munkák végzését.

Veliki Becskerek, 1923. július hó 17-én. 1364

Mita Petrov Szvetozár Iszakovity
egyházközs. jegyző. elnök.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közzhírre tételik, hogy Padina község tulajdonát képező volt jegyzőnek butorait f. é. augusztus hó 5-én d. e. 9 órakor a jegyzői irodában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladtnak.

Padina, 1923 július 17.

1350

Községelöljáróság.

Kisebb családi ház eladó

1361
konyhakerttel, butorral jutányos áron. Azonnali beköltözködés vétel esetén. Bővebbet Tóth A. hangszerkészítőnél Béga-végör, a Daun-híddal szemben.

Bánát egyik élénk helyén egy 35 lóerejű vasműrlő

gőzmalom

azonnal jutányosan eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a Simplen iroda. Timisoara, I. Városháza utca szerb püspöki palota. 1359

SOCONY
Könnyű és nehéz

BENZIN

hordószámra, motor- és eséplőolajok a legolcsóbb napiáron kaphatók 1366

BRAUN MARCEL cégnél
V. Becskerek. Telefon 106.

Veszek

hulladék vörös- és sárgaréz, ólmot és kompozíciót a legmagasabb napiáron. 1350

Kohn Sándor bádigos, Veliki Becskerek, Temesvári utca 12.

Néhány ügyes molnárszegéd

nagyobb gőzmalomnál felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban. 1363

Eladó

1348
egy altdéutsch ebédlő, két ágy betéttel (esetleg egy ágy külön is eladó) és egy ő személyes ezüst evőeszköz.

Megtékinthető egész napon át Veres-martiova (Uri) u. I. szám alatt.

Keresek két asztalossegédet

Juhász György, asztalosmester
Nem. Elemir. 1344

A Velikibecskerei Népbank Rt. fűszerosztálya részére egy könyvelő kerestetik.

1342

Ugyanott egy tanonc is felvétetik.

Költözködés miatt különféle butorok

1364
(komplett hálószoba, vendégszoba, konyha és egyéb felszerelési tárgyak) jutányos áron eladók.

Megtékinthetők Pasityeva u. 5. sz. a.

M. de Brousse

Közvetlen gyűjtőforgalom wien, Budapest és Veliki Becskerek között.

Nemzetközi szállítmányozás és elvámolás Vel. Becskerek.

Telefon 8.

1352

Sürgőnycim: Broussen.